

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 20. mája 2010*

Vo veci C-210/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour administrative d'appel de Nantes (Francúzsko) z 29. decembra 2008 a doručený Súdnemu dvoru 10. júna 2009, ktorý súvisí s konaním:

Scott SA,

Kimberly Clark SAS, predtým Kimberly Clark SNC,

proti

Ville d'Orléans,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász, G. Arestis, J. Malenovský a T. von Danwitz (spravodajca),

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Scott SA a Kimberly Clark SAS, predtým Kimberly Clark SNC, v zastúpení: R. Sermier, advokát,

— mesto Orléans, v zastúpení: A. Lyon-Caen, advokát,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a B. Beaupère-Manokha, splnomocnení zástupcovia,

- poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, splnomocnený zástupca,

- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: B. Stromsky a L. Flynn, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Scott SA (ďalej len „Scott“) a Kimberly Clark SAS, predtým Kimberly Clark SNC (ďalej len „Kimberly Clark“), na strane jednej a mestom Orléans na strane druhej vo veci regulárnosti platobných výmerov vydaných mestom Orléans v rámci vymáhania štátnej pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Odôvodnenie č. 13 nariadenia č. 659/1999 znie takto:

„keďže v prípadoch protiprávnej pomoci, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom, by sa mala obnoviť efektívna súťaž; keďže na tento účel je potrebné, aby sa pomoc vrátane úrokov bez meškania vrátila; keďže je náležité, aby sa vrátenie realizovalo v súlade s postupmi vnútroštátneho práva; keďže uplatnenie týchto postupov by nemalo brániť okamžitému a efektívnemu vykonaniu rozhodnutia Komisie a obnove efektívnej súťaže; keďže, aby sa dosiahol tento výsledok, členské štáty by mali podniknúť všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie účinnosti rozhodnutia Komisie“.

- 4 Článok 14 uvedeného nariadenia nazvaný „Vymáhanie pomoci“ stanovuje:

„1. Kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu... Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva.“

...

3. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek nariadenie Súdneho dvora Európskych spoločenstiev podľa článku [242 ES], vymáhanie sa bude realizovať bez meškania a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu za predpokladu, že umožnia okamžité a účinné vykonanie rozhodnutia Komisie. Na tento účel a v prípade konania na národných súdoch dané členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení, bez dopadu na právo spoločenstva.“

Vnútroštátna právna úprava

- 5 Článok 4 zákona č. 2000-321 z 12. apríla 2000 o právach občanov pri ich vzťahoch so správnymi orgánmi (JORF z 13. apríla 2000, s. 5646) stanovuje:

„Každá osoba pri jej vzťahoch s niektorým zo správnych orgánov uvedených v článku 1 má právo poznať meno, priezvisko, funkciu a úradnú adresu úradníka povereného vybavovaním jej žiadosti alebo vybavovaním veci, ktorá sa jej týka; tieto údaje sa uvádzajú na všetkých písomnostiach, ktoré sú jej zasielané. Ak to odôvodňujú dôvody týkajúce sa verejnej bezpečnosti či bezpečnosti osôb, anonymita príslušného úradníka ostáva zachovaná.“

Akékoľvek rozhodnutie prijaté niektorým zo správnych orgánov uvedených v článku 1 obsahuje okrem podpisu toho, kto ho vydal, aj čitateľné údaje o jeho mene, priezvisku a funkcii.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 6 V priebehu roka 1987 mesto Orléans a departement Loiret predali za preferenčných podmienok spoločnosti Bouton Brochard Scott, ktorej právnym nástupcom sa stala spoločnosť Scott, pričom jej celé základné imanie vlastní spoločnosť Kimberly Clark, pozemok v priemyselnej zóne La Saussaye v Orléans. Okrem toho sa oba tieto orgány územnej samosprávy zaviazali stanoviť asanačný poplatok podľa preferenčnej sadzby.
- 7 Komisia 12. júla 2000 prijala rozhodnutie 2002/14/ES o štátnej pomoci poskytnutej Francúzskom v prospech Scott Paper SA/Kimberly-Clark [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 12, 2002, s. 1, ďalej len „sporné rozhodnutie“), ktorým bola štátna pomoc vo forme preferenčnej ceny pozemku a preferenčnej sadzby asanačného poplatku vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom. Článok 2 tohto rozhodnutia stanovuje:

„1. Francúzsko prijme všetky potrebné opatrenia na to, aby príjemca pomoci uvedenej v článku 1, ktorá už bola protiprávne poskytnutá, túto pomoc vrátil.

2. Vrátenie sa v súlade s postupmi vnútroštátneho práva, pokiaľ umožňujú okamžitý a účinný výkon predmetného rozhodnutia, uskutoční bez odkladu. ... [*neoficiálny preklad*]“

- 8 Spoločnosť Scott a departement Loiret podali proti rozhodnutiu 2002/14 žaloby, ktoré sa týkali len vymáhania v súvislosti s pomocou poskytnutou vo forme preferenčnej ceny predmetného pozemku. Toto rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka štátnej pomoci poskytnutej vo forme preferenčnej sadzby asanačného poplatku, t. j. pomoci, o výlučne ktorú ide v tejto veci, nie je predmetom žaloby na súdoch Európskej únie.

- 9 Mesto Orléans vydalo 5. decembra 2001 na účely vymáhania pomoci poskytnutej vo forme preferenčnej sadzby asanačného poplatku tri platobné výmery, ktoré sú predmetom sporu v konaní vo veci samej (ďalej len „predmetné platobné výmery“). Na týchto výmeroch sa nachádzajú odtlačky pečiatky mestského úradu, podpis a údaj „za mestský úrad poverený zástupca“, nenachádza sa však na nich údaj o rozsahu, na ktorý sa vzťahuje poverenie mestského úradu udelené poverenému zástupcovi, ktorý tieto výmery podpísal, ani jeho meno a priezvisko.

- 10 Proti týmto platobným výmerom podali Scott a Kimberly Clark opravný prostriedok na Tribunal administratif d'Orléans.

- 11 Vzhľadom na automatický odkladný účinok takýchto opravných prostriedkov podľa vnútroštátnej právnej úpravy, a to článku L.1617-5 ods. 1 druhého pododseku všeobecného zákona o územnosprávnych celkoch, bola vykonateľnosť uvedených platobných výmerov odložená a tieto výmery tak zo začiatku neboli vykonané.

- 12 Medzitým bolo rozsudkom Súdneho dvora z 5. októbra 2006, Komisia/Francúzsko (C-232/05, Zb. s. I-10071), určené, že Francúzska republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 249 štvrtého odseku ES, ako aj článkov 2 a 3 rozhodnutia 2002/14. Súdny dvor v bode 53 uvedeného rozsudku najmä uviedol, že odkladný účinok opravných prostriedkov podaných proti platobným výmerom vydaným na účely vymáhania neoprávnene poskytnutej pomoci predstavuje postup, ktorý nespĺňa podmienky stanovené v článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999, a že pravidlo stanovujúce taký odkladný účinok by teda nemalo byť uplatnené.

- 13 Dňa 9. januára 2007 Tribunal administratif d'Orléans zamietol opravné prostriedky, ktoré naň podali spoločnosti Scott a Kimberly Clark, pričom v nadväznosti na to tieto spoločnosti vrátili 7. februára 2007 hlavnú čiastku pomoci, ktorú neoprávnene prijali.

- 14 Dňa 8. marca 2007 podali spoločnosti Scott a Kimberly Clark proti tomuto rozsudku odvolanie na Cour administrative d'appel de Nantes (odvolací správny súd v Nantes) a na jeho podporu uviedli najmä odvolací dôvod založený na porušení článku 4 zákona č. 2000-321, pričom tvrdili, že ustanovenia druhého pododseku tohto článku boli porušené tým, že na platobných výmeroch nebolo uvedené meno a priezvisko osoby, ktorá predmetné platobné výmery podpísala.
- 15 Dňa 8. decembra 2008 vrátili spoločnosti Scott a Kimberly Clark úroky plynuce z pomoci, ktorá im bola poskytnutá od roku 1990 do 1. júna 2008, a 24. marca 2009 uhradili úroky plynuce z pomoci za obdobie od 1. júna 2008 do 8. decembra 2008.
- 16 Vnútroštátny súd uviedol, že predmetné platobné výmery nespĺňajú formálne náležitosti stanovené v článku 4 zákona č. 2000-321 a že toto porušenie môže viesť k ich zrušeniu, pričom má pochybnosť o zlučiteľnosti zrušenia týchto výmerov z dôvodu formálnej vady s ustanoveniami článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999.
- 17 Za týchto podmienok Cour administrative d'appel de Nantes rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Môže prípadné zrušenie platobných výmerov vydaných na vymáhanie pomoci, vyhlásenej Komisiou Európskych spoločenstiev 12. júla 2000 za nezlučiteľnú so spoločným trhom francúzskym správnym súdom z dôvodu porušenia zákonných ustanovení týkajúcich sa formálnych náležitostí týchto platobných výmerov vzhľadom na možnosť príslušného správneho orgánu odstrániť formálnu vadu týchto rozhodnutí brániť okamžitému a účinnému vykonaniu rozhodnutia [2002/14], čo by bolo v rozpore s článkom 14 ods. 3 nariadenia [č. 659/99]?“

O prejudiciálnej otázke

- 18 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 vykladať v tom zmysle, že mu odporuje, ak vnútroštátny súd zruší platobné výmery vydané na vymáhanie predmetnej štátnej pomoci v konaní vo veci samej z dôvodu formálnej vady vzhľadom na možnosť príslušného správneho orgánu túto vadu odstrániť.
- 19 V konaní vo veci samej boli platobné výmery vydané na zabezpečenie vykonania rozhodnutia 2002/14. Článok 2 tohto rozhodnutia ukladá Francúzskej republike povinnosť prijať na základe článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 všetky potrebné opatrenia na to, aby spoločnosti, ktoré sú príjemcami pomoci, ktorá im už bola protiprávne poskytnutá, túto pomoc vrátili, a upresňuje, že v súlade s postupmi vnútroštátneho práva, pokiaľ umožňujú okamžitý a účinný výkon predmetného rozhodnutia, sa vrátenie uskutoční bez odkladu.
- 20 Ako Súdny dvor uviedol v bode 49 svojho už citovaného rozsudku Komisia/Francúzsko, článok 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 vyjadruje požiadavky zásady efektivity, ktoré už boli judikatúrou stanovené (pozri rozsudky z 2. februára 1989, Komisia/Nemecko, 94/87, Zb. s. 175, bod 12; z 20. marca 1997, Alcan Deutschland, C-24/95, Zb. s. I-1591, bod 24, a z 12. decembra 2002, Komisia/Nemecko, C-209/00, Zb. s. I-11695, body 32 až 34), takže táto judikatúra je relevantná pre uplatnenie uvedeného ustanovenia.
- 21 V súlade s touto zásadou efektivity, ako bola konkretizovaná ustálenou judikatúrou v oblasti štátnej pomoci, má členský štát, ktorý je podľa rozhodnutia Komisie povinný zabezpečiť vrátenie protiprávne poskytnutej štátnej pomoci, slobodu vo voľbe prostriedkov, ktorými si túto povinnosť splní, pokiaľ zvolené opatrenia nebudú narušovať pôsobnosť a účinnosť práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky Alcan Deutschland,

už citovaný, bod 24; z 12. decembra 2002, Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 34, a zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, C-369/07, Zb. s. I-5703, bod 67).

- 22 Členský štát môže splniť takúto povinnosť v súvislosti s vymáhaním pomoci len vtedy, pokiaľ ním prijaté opatrenia sú vhodné pre opätovné nastolenie bežných podmienok hospodárskej súťaže, ktoré boli narušené protiprávnou pomocou, ktorej vymáhanie je nariadené rozhodnutím Komisie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. decembra 2002, Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 35).
- 23 V danom prípade, ako uvádza francúzska vláda vo svojich písomných pripomienkach, účelom článku 4 zákona č. 2000-321 je posilniť odbúraním anonymity vo vzťahoch medzi správnymi orgánmi a občanmi transparentnosť verejnej správy a zároveň umožniť overenie, že správne rozhodnutie bolo prijaté príslušným orgánom. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vnútroštátny súd zastáva názor, že predmetné platobné výmery porušujú ustanovenia tohto článku 4, a musia byť preto z tohto dôvodu zrušené.
- 24 Treba preto preskúmať, či sa uplatnenie týchto vnútroštátnych ustanovení, a to aj napriek zohľadneniu všeobecného kontextu vnútroštátneho práva, kam spadajú (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 14; van Schijndel a van Veen, C-430/93 a C-431/93, Zb. s. I-4705, bod 19, ako aj zo 7. júna 2007, van der Weerd a i., C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233, bod 33), javí ako nezlučiteľné s požiadavkou okamžitého a účinného vymáhania pomoci stanovenou v článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999, tak ako bola vyložená z hľadiska záverov vyplývajúcich z judikatúry uvádzanej v bodoch 21 a 22 tohto rozsudku.

- 25 V tejto súvislosti treba predovšetkým uviesť, že preskúmanie uskutočnené vnútroštátnym súdom týkajúce sa formálnej zákonnosti platobného výmeru vydaného na účely vymáhania protiprávnej štátnej pomoci a prípadné zrušenie tohto výmeru z dôvodu, že požiadavky vyplývajúce z článku 4 zákona č. 2000-321 neboli dodržané, sú obvyčajným vyjadrením zásady účinnej súdnej ochrany, ktorá podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie (pozri rozsudok z 13. marca 2007, Unibet, C-432/05, Zb. s. I-2271, bod 37 a citovanú judikatúru).
- 26 Hoci teda zrušenie platobného výmeru nie je ako také napadnuteľné, treba zdôrazniť, že by v zásade mohlo mať za následok, že by príjemca pomoci, ktorému sa vyhovel, mal na základe vnútroštátneho práva nárok požadovať, aby mu čiastky už vrátenej pomoci boli znovu vyplatené, a teda treba tento prípadný následok posúdiť z hľadiska povinností stanovených v článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999.
- 27 V tejto súvislosti treba uviesť, že zo samotného znenia prejudiciálnej otázky vyplýva, že príslušný orgán, ktorý vydal predmetné platobné výmery, je oprávnený napraviť formálnu vadu, ktorú tieto výmery majú, pričom také oprávnenie umožňuje dedukciu, že zrušenie predmetných platobných výmerov nevedie nevyhnutne k tomu, že dotknutým spoločnostiam budú vrátené čiastky, ktoré uhradili na základe týchto výmerov. Okrem toho francúzska vláda a Komisia vo svojich písomných pripomienkach uviedli, že vo francúzskom práve sa nachádzajú nástroje nevyhnutné na predídenie tomu, aby zrušenie platobného výmeru automaticky viedlo k okamžitému vráteniu čiastky, ktorú dlžník uhradil na základe tohto výmeru. Príslušný orgán tak môže podľa ich názoru odstrániť formálnu vadu, ktorú uvedené výmery majú, bez toho, aby musel žalobkyniam vo veci samej znovu vyplatiť, a to ani dočasne, čiastky, ktoré boli vrátené na základe uvedených výmerov.

- 28 Pokiaľ ide o uplatňovanie týchto nástrojov príslušným orgánom či vnútroštátnym súdom, treba uviesť, že podľa článku 14 ods. 3 druhej vety nariadenia č. 659/1999 dotknuté členské štáty v prípade konania na vnútroštátnych súdoch podniknú na účely okamžitého a účinného vykonania rozhodnutia Komisie všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení.
- 29 Z tohto dôvodu sú príslušný orgán a vnútroštátny súd na základe uvedeného článku 14 ods. 3 povinní najmä zaručiť plnú účinnosť rozhodnutia nariaďujúceho vrátenie protiprávnej pomoci a dosiahnuť riešenie, ktoré bude v súlade s cieľom sledovaným týmto rozhodnutím, teda zaručiť, aby príjemca pomoci nedisponoval, a to ani dočasne, finančnými prostriedkami zodpovedajúcimi už vrátenej pomoci.
- 30 Pokiaľ by sa oprava predmetných platobných výmerov na základe vnútroštátneho práva uskutočnila za okolností, ktoré zaručia, že už vrátená pomoc nebude v prípade zrušenia týchto platobných výmerov vnútroštátnym súdom ani dočasne znovu vyplatená jej príjemcom, nemalo by toto zrušenie žiadne skutočné dôsledky na vykonanie rozhodnutia 2002/14. Títo príjemcovia by totiž nemali, a to ani dočasne, k dispozícii čiastky zodpovedajúce pomoci, ktorú už vrátili, takže by u nich nedošlo k neoprávnenej konkurenčnej výhode, ktorá by im vznikla opätovným vyplatením týchto čiastok. Za týchto podmienok by samotné zrušenie predmetných platobných výmerov nebránilo okamžitému a účinnému vykonaniu uvedeného rozhodnutia, ako to požaduje článok 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999.
- 31 Ak by však zrušenie predmetných platobných výmerov malo čo i len dočasne viesť k opätovnému vyplateniu pomoci, ktorú už príjemcovia vrátili, tí by tak znovu mali k dispozícii čiastky pochádzajúce z pomoci, ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom, a ťažili by z neoprávnenej konkurenčnej výhody, ktorá z toho vyplýva. Bolo by tak ohrozené okamžité a trvalé uvedenie do predošlého stavu a došlo by k tomu, že by žalobkyne vo veci samej opätovne získali neoprávnenú konkurenčnú výhodu.

- 32 Taký dôsledok by bol v rozpore s rozhodnutím 2002/14 nariaďujúcim vymáhanie protiprávnej pomoci a z toho vyplývajúcimi povinnosťami podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999.
- 33 Vzhľadom na predchádzajúce je opodstatnené na položenú otázku odpovedať, že článok 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje, keď v prípade, že čiastky zodpovedajúce predmetnej pomoci už boli vrátené, vnútroštátny súd z dôvodu formálnej vady zruší platobné výmery vydané na účely vymáhania protiprávnej štátnej pomoci, pokiaľ je možnosť odstránenia tejto formálnej vady zaručená vnútroštátnym právom. Tomuto ustanoveniu naopak odporuje, ak by tieto čiastky boli príjemcovi tejto pomoci čo i len dočasne opätovne vyplatené.

O trovách

- 34 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 14 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy o ES sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje, keď v prípade, že čiastky zodpovedajúce predmetnej pomoci už boli vrátené, vnútroštátny súd z dôvodu formálnej vady zruší

platobné výmery vydané na účely vymáhania protiprávnej štátnej pomoci, pokiaľ je možnosť odstránenia tejto formálnej vady zaručená vnútroštátnym právom. Tomuto ustanoveniu naopak odporuje, ak by tieto čiastky boli príjemcovi tejto pomoci čo i len dočasne opätovne vyplatené.

Podpisy